

SUPERSANKARIEN VÄÄRISTYNYT MAAILMA

Laura Honkasalo

MARKO TURUNEN TUNNETAAN MIELIKUVITUKSEKKAISTA OMAKUSTANNELEHDISTÄÄN, JOISSA SUPERSANKARIHAHMOT SEIKKAILEVAT ERIKOISILLA JUONENKÄÄNTEILLÄ HÖYSTETYISSÄ TARINOISSA. TAITAVA PIIRTÄJÄ LIIKKUU OMASSA MIELIKUVITUSMAAILMASSAAN, JOKA HEIJASTELEE MEIDÄN MAAILMAAMME SURREALISTISESTI JA KANTAOTTAVASTIKIN.

Turusen esikoisalbumi Rakkautta viimeisellä silmäyksellä on ilmestynyt vastikään. Albumi on häkellyttävän mielikuvituksekas kertomus, jossa näennäisen epäloogiset juonenkäänteet lomittuvat toisiinsa. Albumissa seikkailevat Villin Lännenmichet, R-Rautanainen, Muukalainen ja Ari Monster. Lempeä huumori ja ironia yhtyvät ajatuksia herättäviin, syväisempiin juonteisiin.

Marko Turunen, 27, on alunperin kotoisin Kotkasta. Hän on valmistunut Turun piirustuskoulussa (sittemmin Turun taideakatemia). Nykyisin hän asuu Lahdessa tyttöystävänsä opintojen takia. Turunen opettaa sarjakuvaa Harjulan kansalaisopistossa ja on tehnyt muitakin satunnaisia sarjakuvaopetustöitä. Petteri Tikkasen kanssa hän veti viikon mittaisen sarjakuva-workshopin Soveltavan estetiikan instituutin järjestämässä Sarjalulta-tapahtumassa. Pääosin Turunen työskentelee vapaana (ja köyhänä) sarjakuvataiteilijana.

LAPSUUDEN SARJAKUVAA UUSISSA KANSISSA

Supersankarit kiehottivat Turusta jo lapsena. "Hämähäkkimics-lehti alkoi ilmes-

tyä 1980 ja luin sitä melkein alusta saakka."

Ensimmäisen supersankarisarjakuvansa Turunen piirsi vuonna 1984. Vuonna 1998 hän julkaisi lapsuuden sarjakuvan omintakeisessa muodossa Superlehdessään.

"Viilailin vähän kuvia uudelleen, mutta teksti on sama", hän kertoo.

Lapsena Turunen teki paljon sarjakuvaa.

"Kun aloitin taideopinnot, sarjakuva jäi, sillä niihin aikoihin oltiin vielä mieltä, että sarjakuva ei ole taidetta. Valmistuttuani jäin kuitenkin vähän tyhjän päälle ja tajusin, että sarjakuva oli ainoa asia, mitä halusin tehdä."

Taidekoulussa Turunen teki veistoksia. "Ostin valmistuttuani kyllä moottorisahan, mutta olisin tarvinnut varmaankin sadantuhannen investoinnin, että olisin päässyt liikkeelle kuvanveistäjänä. Koulussa totuin kalliisiin materiaaleihin, enkä tullut ajatelleksi, että cihän sellaiseen ole omin päin varaa."

Turunen on mielestään enemmän kuvataiteilija, joka tekee sarjakuvaa kuin sarjakuvataiteilija. Kuvan tekeminen

on nykyään lähinnä sarjakuvaa, kuvituksia hän on tehnyt vain Lahden nuorisotoimelle. "Kuvittaminen on vaikeaa, siinä ei pääse toimimaan samalla tavalla omilla chdoilla kuin sarjakuvassa."

Kirjoittamista hän harrastaa vain omia sarjakuviaan varten. "En oikeastaan edes lue muuta kuin sarjakuvia, ja niitäkin enimmäkseen englanniksi. Pitäisi ehkä lukea enemmän oikeita kirjoja, jos haluaisi kehittyä kirjoittajana."

Hän imee vaikutteita myös televisiosta. "Esimerkiksi Lars von Trierin Valtakunta oli vaikuttava elämys. Muita

Marko Turusen Rakkautta ensimmäisellä silmäyksellä esittelee melkosen nyrjähtäneen maailman, puhuvine pingviineineen kaikkineen.

suosikkejani ovat 1960-luvun Batman, Simpsonit ja Babylon 5."

KOPIOKONE OLOHUONEESSA

Apurahoja Turuselle ei ole herunut, mutta toimeen tullaan jotenkuten. "Elän siivoo elämää, en polta tai juo. Ainoat pahocni ovat sarjakuvat ja juusto. Rahat menevät niihin. Ja sarjakuvantekemisestäkin tulee kustannuksia. Esimerkiksi kopiokone olohuoneessa tulee aika kalliiksi."

Turusen omakustannelehdet onkin tehty käsityönä kopiokoneella. "Niitä on myyty lähinnä festareilla. Teen lehtiä tarpeen mukaan ja yritän arvioida, kuinka paljon niitä menee festareilla kaupaksi."

Super-lehteä on ilmestynyt numerot 0, 1, 2, ja 6. Seuraavaksi ilmestyy 4 ja 7. Kolmatta numeroa ei ole luvassa. "Mainostin sitä kakkosen lakakannessa, mutta en pysty tekemään sellaista kuin lupailin", Turunen kertoo.

"Seiskasta tulee tähän astisen sarjakuvaurani päätyö. Se on enemmän kirja kuin sarjakuva, mutta enempää en halua etukäteen paljastaa. Numeroita voi tulla vielä enemmänkin."

Supersankarihaamot tulevat olemaan kuvioissa mukana vielä pitkään. "Ne tuntuvat omalta, niistä olisi vaikea luopua", Turunen sanoo.

Turunen on taitava piirtäjä. Tietokoneetta tai skanneria hän ei käytä, koska ne tulisivat liian kalliiksi. "Kopiokone on minulle työväline siinä, missä kynä tai sivellin. Se on osa valmistusprosessia. Kopiokoneessa on tietysti se vaara, että voi päästää itsensä liian helpolla. Kopiokoneen avulla on kuitenkin mahdollista kokeilla nopeasti ja käsityön jälki säilyy paremmin kuin tietokoneella tehdessä."

Esimerkiksi Stretch-lehdessä kopiokoneetta on käytetty jännittävällä tavalla. "Kaikki päät on kopioitu kopiokoneessa", Turunen esittelee. "Mies olen minä ja nainen on tyttöystäväni Annemari Hietanen. Hahmoilla on silmät kiinni kopiokoneen kirkkaan valon takia. Olen leikkannut päät ja liimannut ne paperille. Sama pätee muihinkin sarjakuviin, leikkaan ja liimaan paljon!"

Stretchin tarinat ovat 1960-luvun lännensarjoista. "Kirjoitin ylös sopivia kohtia ja muokkasin niistä oman tarinani", Turunen kertoo. Lutikoiden ja muiden ötököiden valtaamaa kotia kuvaava Panorama of Home Sweet 43,5 m² on tehty kopiomalla huoneiden kuvat negatiiviksi ja liittämällä niihin positiivikuvat Hietasen piirtämistä ötököistä.

Marko Turunen - Annemari Hietanen: Normal #2.

VÄKIVALTA EI OLE TEHOKEINO

Rakkautta viimeisellä silmäyksellä syntyi vuodessa. Albumin ohessa Turunen työsti muitakin projekteja.

"Albumia tehdessä ajattelin omaa ikäluokkaaani, joka on lukenut Rylmä X:ää, Hämähäkkimiestä ja muita. Jossain vaiheessa he ovat kuitenkin lakanneet lukemasta sarjakuvaa. Ehkä he ovat vain kasvaneet siitä ulos. Yritän kuroa yhteen rakoa eurooppalaisen taidesarjakuvan ja supersankarisarjakuvan välillä."

"Hahmottelin tarinan ensin kokonaisuudessaan. Sen jälkeen tein kuvakäsikirjoituksen, joka koostui pienistä, peukalon kynnen kokoisista ruuduista. Ttekstiä oli valtavasti. Tietysti tarina muuttui ja kehittyi tehdessä, osia jäi pois ja uutta tuli tilalle. Hahmoja en työstänyt etukäteen valmiiksi, oli niin kova hinku päästä piirtämään."

Turunen ällistyy sanoessani, että albumi oli hauska. Ei kai sitä traagiseksi ollut tarkoitettu? "Ei toki", hän sanoo ja ottaa vertailukohtaksi lahtelaisen sarjakuvataiteilijoiden yhteisprojektin,

traktaattimuotoon toteutun pikku kokonelman väkivaltaa vastustavia sarjakuvia. Turusen osuus on nimeltään Villi Lahti. "Tähän tiivistyy tarinankerrontani ydin, minkä voi myös helposti käsittää väärin. Kyseessä on jonkinlainen satiiri. Olen alkanut tiedostaa, että mitä tahansa ei voi tehdä. Super 2 tuntuu minusta nykyään hieman arveluttavalta, vaikka sekin on supersankarisarjakuvan ja B-luokan elokuvien satiiri."

Turunen myöntää, että hänen tuotannostaan voi löytää mustaa huumoria. "Albumi on ehkä enemmän oman elämän satiiri kuin aikaisemmat teokseni. Maailma on ihan hullu. Ihmiset eivät osaa ottaa vastuuta teoistaan, kaikki ajattelevat vain itseään. Nykyajalle tyypillinen oman edun tavoittelu ärsyttää minua suunnattomasti."

Albumissa on mukana tositapahtumia, esimerkiksi Kemissäkin palkittu kohtaus, joka kuvaa lapsen ampumista. Turusta tosin ammuttiin lapsena lonkkaan, eikä päähän.

Julkisuudessa on kiinnitetty huomiota Turusen sarjakuvien väkivaltaisuuuteen. "City-lehti otsikoi taannoin, että 'Turuselle on jäänyt väkivalta päälle'. Toisessa jutussa väitettiin, että tappaminen on sar-

jakuvissani tehokeino. Väkivaltalla ei kuitenkaan ole minulle itsetarkoitusta. Haen voimakkaita tunne-elämyksiä ja joskus pitää lyödä yli, jotta osuu."

PIKKUKUSTANTAJAN HOIVOISSA

Albumin julkaisija on Hans Nissenin Ubu, joka laajentaa Navan tavoin toimintaansa lehdistä albumeihin. Miten yhteistyö pikkukustantajan kanssa onnistui?

"Sain oikeastaan enemmän kuin odotin, sillä Hans on todella rehellinen ihminen. Yleensä on vaikea saada palautetta, koska ihmiset eivät uskalla sanoa mielipidettänsä. Hansilla ei moisia pelkoja ole", Turunen kiittelee.

"Minä en ole liian ylpeä omasta tekemisestäni, teen sitä suhteellisen nöyränä. Kaikki palaute muuttaa minua taiteilijana. Toisaalta liika asioiden pohtiminen voi haitata sarjakuvaa, sillä se on tavallaan aika kapea-alainen laji."

Mistä sarjakuviesi mielikuvituksellisuus oikein kumpuaa?

"Olen oikeastaan elänyt koko elämäni jonkinlaisessa mielikuvitusmaailmassa. En ole tajunnut todellisuutta ollenkaan. Vasta nyt olen huomannut, millaista ympärilläni on. Olen oppinut ymmärtämään juuriani. Isäni on hitsaaja ja äitini on rakennustyöläinen. Vasta pari vuotta sitten tulin ajatelleeksi kotona käydessä, että esimerkiksi äidin makuuhuoneen seinissä on seitsemää eri väriä. Seinällä on vielä suuri kultainen rannokello. Olen kasvanut kitschin keskellä. Vasta kun aloin kiinnittää huomiota näihin asioihin, ne siirtyivät sarjakuvaan ja sarjaku-

Marko Turunen on päättänyt Super-omakustantalehdissä uusiksi lapsena tekemiään sarjakuvia.

EN TIEDÄ MISTÄ TIESIT ETÄ OLEN GEWOLLU KID

vat alkoivat sitä myötä kehittyä. Opin yhdistämään oman arkeni siihen supersankarin täyttämään mielikuvitusmaailmaan."

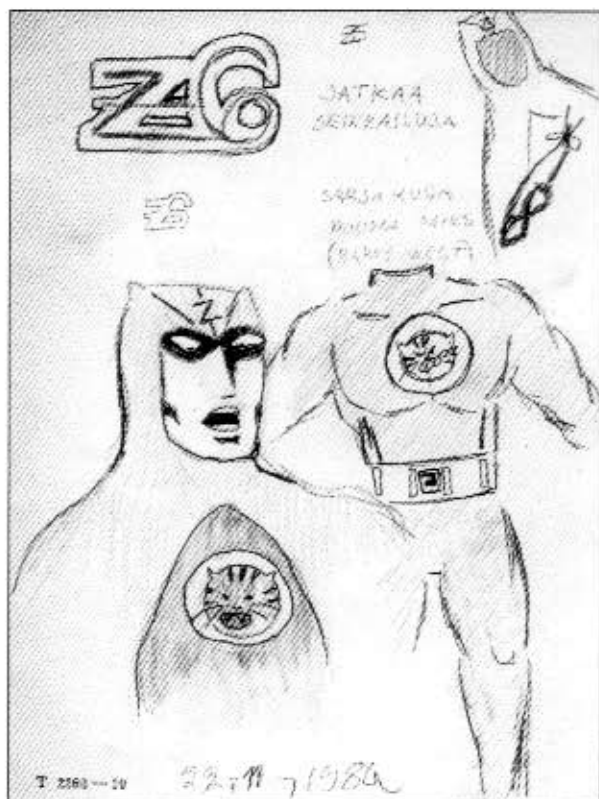
"Olen aina haaveillut pääseväni avaruuteen. Parinkymmenen vuoden kuluttua sinne jo varmaan tehdään turistilentoja. Pitää siis alkaa tehdä tuottoisia sarjakuvia, jotta saan matkalippurahat kasaan", Turunen vitsailee.

Tulevaisuudessa Turunen haluaa jatkaa sarjakuvantekoa. "Minulla on kolme haaveita: päästä avaruuteen, saada piirtää X-Men-lehteen ja perheen elättäminen kuvataiteen avulla."

Tämänvuotisilla Kemien arkisilla sarjakuvapäivillä saatiin tutustua Turusen kantaottavaan huumoriin. "Tein performanssin", Turunen kuvailee. "Porkola tuli sanomaan, että kaikkien pitäisi piirtää jotain ja piirustukset ripustettaisiin sitten pyykkinarulle. Minusta se oli älytöntä, sillä sarjakuva kuuluu kansien väliin, eikä narulle roikkumaan. Annemari leikkasi paperista supersankarin housut, ja minä painoin niihin paljaan takapuoleni kuvan mustalla maalilla. Housut ripustettiin narulle."

Performanssi heijasteli myös Turusen kokoemusta sarjakuvataiteilijan työstä. "Se on fyysinen suoritus: pompin ympäriinsä, leikkaan, kopioin, levittelen eri versioita lattialle. Teen töitä aamu-yhdeksästä ilta-yhteentoista, katson vähän telkkaria, nukun levottomasti ja aloitan taas. Kun projekti on valmis ja stressi poistuu, sairastun. Nytkin on flunssa päällä albumin jälki-oiroina." ■

Lisää Turusen häkellyttäviä nuoruudenluomuksia.

Marko Turusen tuotanto

*Jatkosarja Kymen Sanomissa 1991–1992

*Sarjakuvanovelleja Tähtivaeltajassa 1994–1997

*Sienimetsä 1997

*Vetovarjolla Marsiin, vetovarjon lento-opas, Velos Oy 1997

*Super nro 1, 1984/1998

*Super nro 2, Megarella vs. Avaruusmegarella (Turunen, Hietanen) 1998

*Super nro 5, Stretch 1999

*Normal nro 1, 1999

*Musta Naamio ja muita sarjakuvia Kemien pohjoismaisesta sarjakuvakilpailusta 2000 (Pohja 1 ja Pohja 2)

*Hetken kuluttua Lahti (Pynnönen, Tikkanen, Turunen) 2000

*Ruutu Ässä 3/2000 (aukeama), Honkasalo-Nissen-Tikkanen-Turunen-Roikonen 2000

*Normal nro 2, Panorama of Home Sweet 43,5 m² (Turunen, Hietanen) 2000

*Super nro 6, Rakkautta Viimeisellä silmäyksellä 2000